

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ Μ. Μ. ΝΙΚΟΛΑΤΟΥ,
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ**

31.10.2019

στη Διάλεξη του Προέδρου του ΕΔΔΑ με θέμα:

**«Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
στα εξηντάχρονα – Προκλήσεις και Προοπτικές»**

Εξοχότατε κύριε Προεδρεύοντα της Δημοκρατίας,
Έντιμε κύριε Γενικέ Εισαγγελέα, Έντιμε κύριε Υπουργέ
Δικαιοσύνης, Έντιμοι κύριοι Δικαστές του ΔΕΕ, του ΕΔΔΑ και
της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε του
Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, Αξιότιμε κύριε
Επιτετραμμένε της Ελλάδος, Αξιότιμη κυρία Σισιλιάνου,
Εκλεκτοί Προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι,

Με ιδιαίτερη χαρά και τιμή καλωσορίζω, εκ μέρους του
Ανωτάτου Δικαστηρίου της Κυπριακής Δημοκρατίας, τον
Έντιμο Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων
του Ανθρώπου, κ. Σισιλιάνο.

Στην Κύπρο, αισθανόμαστε ιδιαίτερη ικανοποίηση για το γεγονός ότι, ο Πρόεδρος του ΕΔΔΑ είναι ο Έλληνας διακεκριμένος ακαδημαϊκός και Δικαστής, κ. Σισιλιάνος.

Παρά το ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι ανεξάρτητο κράτος και οι κάτοικοι της είναι, μόνο στην πλειονότητά τους, Έλληνες-Κύπριοι, εντούτοις, ο Ελληνισμός της Κύπρου θεωρεί πως είναι αναπόσπαστο μέρος του Ελληνικού Έθνους και συμμερίζεται, τόσο τις επιτυχίες όσο και τις αποτυχίες του.

Επιτρέψτε μου, κύριε Πρόεδρε, να επωφεληθώ από την εδώ παρουσία σας και να πω λίγα λόγια για το εθνικό πρόβλημα της Κύπρου, που είναι, κατ' εξοχήν, πρόβλημα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Βρισκόμαστε στη νοτιοανατολική εσχатиά του Ελληνισμού και της Ευρώπης. Το ίδιο το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου βρίσκεται λίγα μόνο μέτρα από τη γραμμή κατάπαυσης του πυρός του 1974, τη γραμμή «Αττίλα», όπως εύστοχα ονομάζεται.

Στο 36% της Κυπριακής γης, η οποία κατέχεται από τα Τουρκικά στρατεύματα, συντελούνται διάφορα σοβαρά εγκλήματα, μεταξύ των οποίων εκείνα του εθνικισμού, της αλλαγής του δημογραφικού χαρακτήρα, της εθνοκάθαρσης, της στέρησης του δικαιώματος της περιουσίας, της ελεύθερης διαμονής και διακίνησης και της καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Από το 1983, η κατοχική δύναμη εγκατέστησε, στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, ένα «λεγόμενο Κράτος» και μια «λεγόμενη Κυβέρνηση», που δεν είναι τίποτε άλλο από μια υποτελής Διοίκηση, ένα ανδρείκελο, δηλαδή, στα χέρια της κατοχικής δύναμης.

Είναι γεγονός ότι, πολύ πρόσφατα, ακούστηκαν προοδευτικές φωνές από την ηγεσία της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας, οι οποίες, έστω και με ήπιο τρόπο, επικρίνουν τα διεθνή εγκλήματα της Τουρκίας και δημιουργούν περιορισμένες ελπίδες, ότι προβάλλεται επιτέλους μια κάποια αντίσταση στην κατοχική δύναμη.

Από την άλλη, στην Ελληνοκυπριακή Κοινότητα, αισθάνομαι ότι, φυλάττομε Θερμοπύλες, υπό την έννοια της σθεναρής

και, ανεξαρτήτως θυσιών, προάσπισης της πατρίδας και των αξιών του Ελληνοχριστιανικού και του Ευρύτερου Ευρωπαϊκού Πολιτισμού. Οι θεμελιώδεις αξίες του πολιτισμού μας είναι η Δημοκρατία, το Κράτος Δικαίου και η Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Η Ελληνοκυπριακή Κοινότητα, στην οποία, οικειοθελώς, προσχώρησαν και οι άλλες τρεις μικρές θρησκευτικές ομάδες της νήσου, δηλαδή οι Μαρωνίτες, οι Αρμένιοι και οι Λατίνοι, και η οποία αποτελεί το 80% περίπου του νόμιμου πληθυσμού της Κύπρου, ασκεί τις Εξουσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1960 και δυνάμει του Δικαίου της Ανάγκης, εκεί όπου, και στο βαθμό που αυτό είναι απαραίτητο, για την επιβίωση και τη λειτουργία του Κράτους. Η ανάγκη αυτή προέκυψε το 1964, όταν οι Τουρκοκύπριοι, Κρατικοί Αξιωματούχοι και υπάλληλοι, αποχώρησαν, με οδηγίες της Άγκυρας, από τις θέσεις τους, σε μια προσπάθεια δημιουργίας ξεχωριστών θυλάκων, αμιγώς Τουρκικών, μέσα στους οποίους, οι Τουρκοκύπριοι θα αυτοδιοικούντο.

Η Κυπριακή Δημοκρατία, από το 1960, και με μόνη ζοφερή περίοδο εκείνη του προδοτικού πραξικοπήματος του 1974,

έχει δημοκρατικό πολίτευμα και σέβεται απόλυτα τις αρχές του Κράτους Δικαίου, περιλαμβανομένης και της θεμελιώδους αρχής της διάκρισης των Εξουσιών.

Η Δικαστική Εξουσία εκτελεί τα καθήκοντά της, τόσο με σεμνότητα και ανεκτικότητα, όσο και με ανεξαρτησία, αμεροληψία και εντιμότητα, ελέγχοντας τη νομιμότητα των πράξεων και των παραλείψεων των άλλων δύο Εξουσιών, αλλά και με αυστηρούς κανόνες αυτοελέγχου. Τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, όπως διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, διασφαλίζονται και στο Κυπριακό Σύνταγμα του 1960 και, μάλιστα, σε κάποιες περιπτώσεις, στο Κυπριακό Σύνταγμα, η προστασία που παρέχεται είναι υψηλότερη από εκείνη που παρέχεται από την ΕΣΔΑ. Η ανεξάρτητη Δικαστική Εξουσία είναι το βασικό εχέγγυο για τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Κατά τα θλιβερά και δύσκολα σαρανταπέντε χρόνια κατοχής μεγάλου μέρους του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, έγιναν πολλές προσπάθειες, εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας, για την προάσπιση των δικαιωμάτων του συνόλου των πολιτών της, με όλα τα έννομα μέσα. Έγιναν

προσφυγές στο Συμβούλιο Ασφαλείας και τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Έγιναν διακρατικές προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και η Δημοκρατία έλαβε μέρος και σε ατομικές προσφυγές που καταχωρήθηκαν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Σε πολλές περιπτώσεις, η Ευρωπαϊκή έννομη τάξη αναγνώρισε τα βασικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας και των πολιτών της, και αυτό εκτιμάται δεόντως.

Υπήρξαν, όμως, και λίγες περιπτώσεις στις οποίες αποφάσεις του ΕΔΔΑ δεν ικανοποίησαν το περί δικαίου αίσθημα των Κυπρίων. Μια απ' αυτές είναι η απόφαση στην υπόθεση **Δημόπουλος** του 2010, στην οποία το ΕΔΔΑ αναγνώρισε την «Επιτροπή Αποζημιώσεων» (η οποία συστάθηκε στο κατεχόμενο Τμήμα της Κύπρου), ως νόμιμο ένδικο μέσο της Τουρκίας, δεδομένου ότι η «Διοίκηση» στην κατεχόμενη Κύπρο αναγνωρίζεται ως υποτελής στην Τουρκία.

Η απόφαση στη **Δημόπουλος** συνεπάγεται, δυστυχώς, κύριε Πρόεδρε, ότι, κάποιος ο οποίος διεκδικεί τα περιουσιακά ή άλλα δικαιώματά του στην κατεχόμενη Κύπρο, τα οποία στερήθηκε εξαιτίας της Τουρκικής εισβολής και της παράνομης κατοχής Κυπριακού εδάφους, πριν προσφύγει στο ΕΔΔΑ, οφείλει να αποταθεί πρώτα στην προαναφερόμενη λεγόμενη Επιτροπή και μετά, στο ούτω καλούμενο Ανώτατο Δικαστήριο της υποτελούς Διοίκησης των κατεχομένων, εξαντλώντας τα εις την διάθεσή του, «υποτιθέμενα» ένδικα μέσα.

Πέραν της μαζικής καταπάτησης πληθώρας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ένεκα της συνεχιζόμενης παράνομης κατοχής, το 2013 συντελέστηκε και άλλο, αυτή τη φορά, οικονομικό έγκλημα εις βάρος της μικρής Κύπρου και μεγάλης μερίδας του πληθυσμού της.

Πολύ πρόσφατα, η κατοχική δύναμη, κατά παράβαση των Κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, επενέβη και συνεχίζει να επεμβαίνει στη διεθνώς αναγνωρισμένη αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Καίτοι η κατοχική δύναμη δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία, εντούτοις, καθημερινώς επικαλείται τα δικαιώματα της ως

«εγγυήτρια δύναμη» της «Εκλιπούσας», όπως ισχυρίζεται, Κυπριακής Δημοκρατίας. Παρά το ότι είναι η μόνη χώρα που αναγνωρίζει την, ούτω καλούμενη Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου ως ανεξάρτητο Κράτος, εντούτοις επεμβαίνει στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της ελεύθερης Κυπριακής Δημοκρατίας, καταχρώμενη την ιδιότητα της «εγγυήτριας» δύναμης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της δήθεν «προστάτιδας» των δικαιωμάτων των Τουρκοκυπρίων.

Αξίζει να σημειωθεί, κύριε Πρόεδρε, ότι, πέραν των εκατόν χιλιάδων Τουρκοκυπρίων, η μεγάλη, δηλαδή, πλειοψηφία των πραγματικών Τουρκοκυπρίων, επέλεξε να έχει την υπηκοότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας, εμπράκτως, αναγνωρίζουσα την Κυπριακή Δημοκρατία ως την πατρίδα της και την Ευρωπαϊκή Ένωση ως την ευρύτερη της οικογένεια.

Μέσα στον κυκλώνα των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου που συντελείται στην πολύπαθη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Εγγύς Ανατολής, η Κυπριακή Δημοκρατία, ως σύγχρονο, Ευρωπαϊκό και ευνομούμενο Κράτος, Μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, του

Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια με όλα τα, εις τη διάθεση της, νόμιμα μέσα και με τη σθεναρή υποστήριξη της Ελλάδος αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την επιβολή της διεθνούς νομιμότητας, στην περιοχή, την προάσπιση των δικών της νομίμων και θεμιτών δικαιωμάτων και συμφερόντων και την αποκατάσταση της αδικίας που υπέστη και υφίσταται μέχρι σήμερα, μεγάλο μέρος του πληθυσμού της.

Μόνο με την αποκατάσταση της πλήρους ανεξαρτησίας και κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ολόκληρη την επικράτειά της ή, σε περίπτωση μετεξέλιξής της, στην επικράτεια της νομίμου διαδόχου της, είναι δυνατό να αποκατασταθούν και τα τρωθέντα δικαιώματα των κατοίκων της. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την κατάργηση του αναχρονιστικού συστήματος των επεμβατικών δικαιωμάτων τρίτων χωρών, τα οποία, κατ' ευφημισμό, ονομάστηκαν «εγγυήσεις», με την απόσυρση όλων των ξένων στρατευμάτων που βρίσκονται παράνομα στο νησί και με την εγκατάσταση ενός λειτουργικού και βιώσιμου συστήματος δομής και διακυβέρνησης της χώρας, που θα σέβεται πλήρως τις τρεις θεμελιώδεις αξίες του Ευρωπαϊκού

κεκτημένου, δηλαδή τη Δημοκρατία, το Κράτος Δικαίου και την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, για όλους τους Πολίτες και τους νόμιμους κατοίκους της.

Προερχόμενος από τη γενεά που έζησε τον αντιαποικιακό αγώνα, ως παιδιά, τις ενδοκοινοτικές ταραχές, το προδοτικό πραξικόπημα, τη βάρβαρη Τουρκική εισβολή και την παράνομη κατοχή, εύχομαι, ελπίζω και οραματίζομαι, ότι οι επόμενες γενεές των Κυπρίων, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, θα ζήσουν σε μια Κύπρο πραγματικά ανεξάρτητη, κυρίαρχη και ευνομούμενη, που θα ενώνει αντί να διχάζει την Ελλάδα και την Τουρκία και που θα είναι παράγων σταθερότητας, ασφάλειας και ειρήνης στην περιοχή.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.